

# BENEDIKT XVI.



*„Spe salvi facti sumus“ – v naději jsme spaseni*

*Začátek encykliky Spe salvi B XVI.*

## **Životopis Benedikta XVI.**

Benedikt XVI., vlastním jménem Joseph Ratzinger, se narodil 16. dubna 1927 v Marktl am Inn, v pasovské diecézi. Kněžské svěcení přijal 29. června 1951. Přednášel dogmatiku a fundamentální teologii nejprve ve Freisingu, poté byl profesorem v Bonnu (1959-1969), v Münsteru (1963-1966), v Tübingenu (1966-1969) a nakonec v Řezně.

24. března 1977 jej Pavel VI. jmenoval arcibiskupem metropolitou v Mnichově a Freisingu. Krátce nato byl při konsistoři povolán do kardinálského kolegia. V roce 1981 jej papež Jan Pavel II. pověřil vedením Kongregace pro nauku víry. Do své volby na Petrův stolec byl členem Rady II. sekce Státního sekretariátu, dále kongregací pro východní církve, pro liturgii a svátosti, pro biskupy, pro evangelizaci národů a pro katolickou výchovu; též papežských rad pro jednotu křesťanů a pro kulturu a papežských komisí pro Latinskou Ameriku a "Ecclesia Dei".

Papežem byl zvolen 19. dubna 2005.

Je znám svými konzervativními názory, ke kterým se přihlásil i v kázání, kterým otevíral konkláve, jež ho nakonec zvolilo papežem. Vyzval v něm církve k návratu „k pravé víře“ a marxismus, liberalismus a kolektivismus označil za vlny, které zmátly myšlení mnoha křesťanů.

V dubnu 2005 ho americký časopis Time zařadil mezi 100 nejvlivnějších mužů světa. Ovládá deset jazyků, hraje na klavír a bylo mu uděleno sedm čestných doktorátů.

Papež Benedikt XVI. přiletěl do Brna vládním letounem v 9.22 hodin a odletěl ve 12.46, setrval v Brně 204 minut. Jeho návštěva byla historicky první návštěvou hlavy katolické církve v Brněnské diecézi.





# MÍSTO (BRNO A JIHMORAVSKÝ KRAJ)



*„Vaše země se nachází stejně jako ostatní země v kulturní situaci, která je často radikální výzvou pro víru, a tedy i pro naději. Člověk se musí zachránit před zlem, které postihuje ducha. A zachránit jej může jedině Bůh.“*

*Z homilie B XVI. v Brně*

Město Brno a Jihomoravský kraj hostily hlavu katolické církve poprvé ve své historii – a s velkým úspěchem. Oba partneři se na zdárném průběhu návštěvy Svatého otce podíleli jak finančně, tak personálně a materiálně.

Pochvalu sklídilo bezchybné fungování kyvadlové dopravy svážející poutníky z centra města na letiště. Mimořádnou dopravní službu financovalo město Brno. Tak rozsáhlá a významná akce by také nemohla proběhnout v klidu bez intenzivního nasazení Městské policie Brno, která zajišťovala bezpečnost účastníků a dopravní opatření. I přes především duchovní poslání papežské návštěvy bylo nutné zabezpečit i záležitosti navýsost světské, jako je vybavení areálu a přilehlého okolí sanitární technikou (mobilní toalety, zdroje vody) a odpadovými nádobami. To vše opět zajistilo město Brno.

Pozadu ovšem nezůstal ani Jihomoravský kraj. Díky němu mohli poutníci i v těch nejvzdálenějších koutech areálu sledovat při bohoslužbě dění na hlavním pódiu na velkoplošných obrazovkách. Třešničkou na dortu byl poté catering na hlavní ploše pro VIP hosty a organizátory zajištěný také Jihomoravským krajem.

A protože ve dvou se to lépe táhne, připravily některé nezbytnosti město a kraj společně. Mnoho poutníků má zcela jistě ještě dnes schovaný dárkový balíček, který obdrželi při vstupu do areálu bohoslužby. A aby se o příjezdu vzácného hosta do moravské metropole dozvědělo co nejvíce lidí, bylo nutné připravit marketingovou kampaň zacílenou především na území Moravy. Možná i díky tomu si přijelo slova Benedikta XVI. poslechnout na 120 tisíc poutníků.

Velké poděkování si za významný podíl na přípravě i samotném průběhu návštěvy zaslouží také organizace zřízené nebo založené statutárním městem Brnem a Jihomoravským krajem (Dopravní podnik města Brna, SAKO Brno, Brněnské komunikace, Městská policie Brno, Zdravotnická záchranná služba Jihomoravského kraje, KORDIS JMK).





# ORGANIZACE PŘÍPRAVY



*„Pojďte ke mně všichni, kdo se lopotíte a jste obtíženi, a já vás občerstvím.“ Tato slova, psána velkými písmeny nad vchodem vaší brněnské katedrály, nyní Ježíš adresuje každému z nás ...“*

*Z homilie B XVI. v Brně*

Papež Benedikt XVI. přijel do ČR na pozvání České biskupské konference a Kanceláře prezidenta republiky. Organizací brněnské mše bylo pověřeno Biskupství brněnské, které na přípravě spolupracovalo s Jihomoravským krajem a statutárním městem Brnem. Na přípravě návštěvy pracovalo velké množství lidí. Jejich množství se nedá určit přesně, podle našich průzkumů se samotnou přípravou zabývaly stovky, samotnou organizací asi dva tisíce lidí. Aspoň částečnou představu dává výčet jednotlivých organizací a subjektů, které návštěvu připravovaly.

*Kancelář prezidenta republiky*

*Jihomoravský kraj*

*Statutární město Brno*

*Biskupství brněnské*

*Letiště Brno, a.s.*

*Policie České republiky*

*- Útvar pro ochranu ústavních činitelů*

*- Služba cizinecké policie*

*- Krajské ředitelství policie*

*Jihomoravského kraje*

*Městská policie Brno*

*Armáda České republiky*

*- Vojenská policie*

*- Polní nemocnice*

*- Posádková hudba Olomouc*

*Hasičský záchranný sbor*

*Jihomoravského kraje*

*Sbory dobrovolných hasičů*

*Dopravní podnik města Brna, a.s.*

*SAKO Brno, a.s.*

*Brněnské komunikace, a.s.*

*KORDIS JMK, spol. s r.o.*

*Sanitární služby a technika Morava, s.r.o.*

*(JOHNNY SERVIS)*

*SNIP & CO, reklamní společnost, spol. s r.o.*

*GRAFEX-AGENCY, s.r.o.*

*Zdravotnická záchranná služba*

*Jihomoravského kraje*

*Krajská hygienická stanice*

*Jihomoravského kraje se sídlem v Brně*

*Český červený kříž*

*Diecézní charita Brno*

*Maltéžská pomoc, o.p.s.*

*Sun Drive, s.r.o.*

*Hotel International Brno, a.s.*

*Ministerstvo dopravy*

*České dráhy, a.s.*

*Město Šlapanice*

*Městská policie Šlapanice*

*Orel*

*Česká televize*

*Česká tisková kancelář*

*Atelier Štěpán, s.r.o.*

*Archtex/Kontis*

*SIGNEX, spol. s r.o.*



# PŘÍPRAVA DEN PO DNI



*„Vidíme, že není snadné vytvořit společnost založenou na dobru, spravedlnosti a bratrství, protože lidská bytost je svobodným tvorem a jeho svoboda zůstává křehkou. Musíme svou svobodu stále znovu a znovu zaměřovat k dobru.“*

*Z homilie B XVI. v Brně*

## **Základní data přípravy návštěvy:**

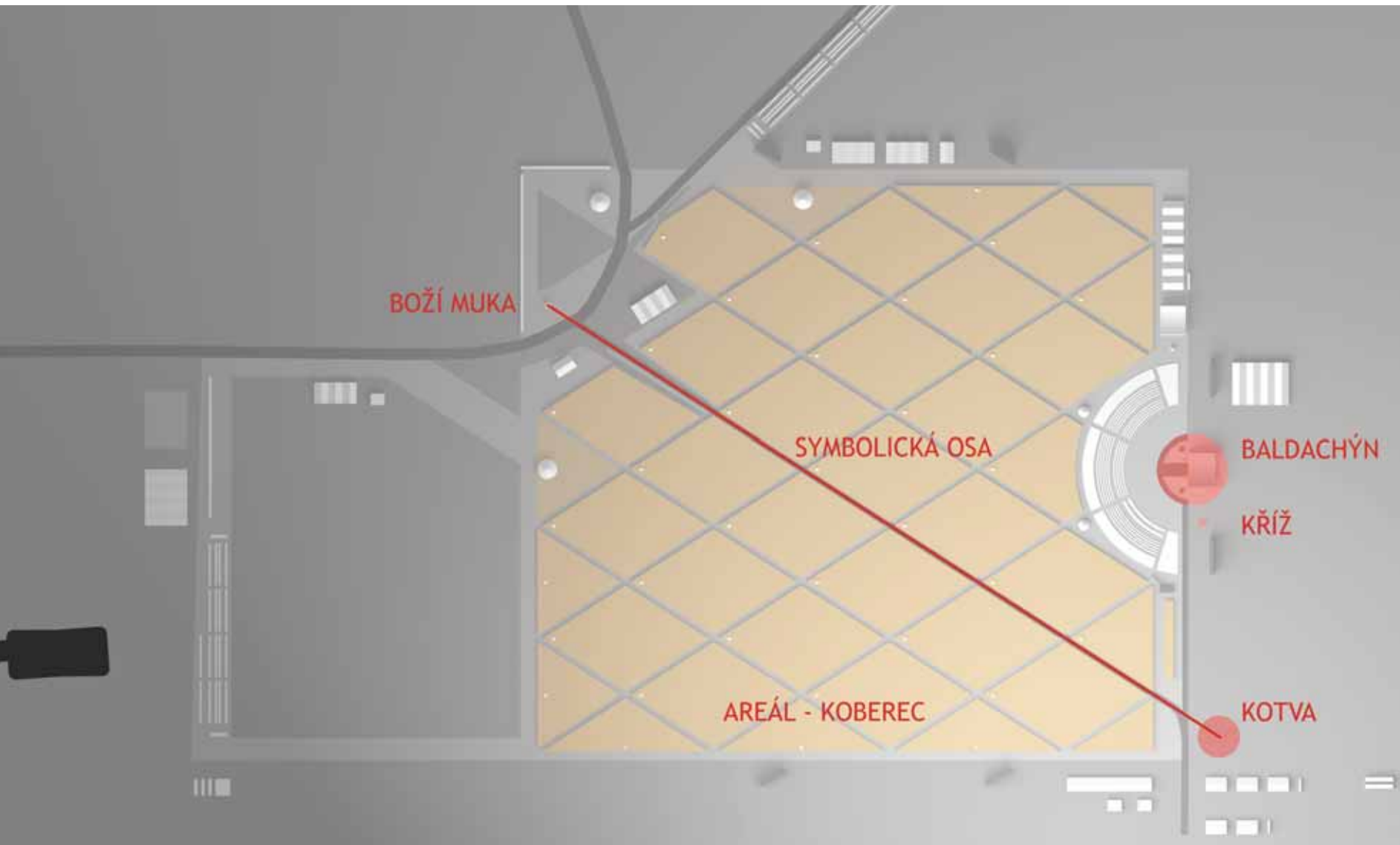
24.12.2008	první zmínka o příjezdu papeže - kardinál Vlk
únor 2009	zahájení příprav, jmenování koordinátorů, ustavení pracovních skupin na Biskupství brněnském
3.2.2009	jmenování hlavní koordinátorky za statutární město Brno Alice Zafirelisové
18.4.2009	Pastýřský list biskupů ČR o očekávané papežské návštěvě
28.5.2009	dohoda mezi biskupstvím s Letištěm Brno o zapůjčení pozemků
29.5.2009	podpis smlouvy s generálním projektantem Atelier Štěpán
30.5.2009	Vatikán oficiálně potvrzuje návštěvu
29.6.2009	zveřejnění koncepce areálu pro mši v Tuřanech
3.7.2009	zveřejnění programu pro papežovu návštěvu
15.7.2009	jmenování hlavního koordinátora za Biskupství brněnské Petra Zelenky
16.7.2009	zahájení akreditace novinářů
31.7.2009	podepsána smlouva o dílo s generálním dodavatelem Sun Drive, s.r.o.
12.8.2009	MÚ Šlapanice vydává územní souhlas se stavbou pódii
1.9.2009	zahájení marketingové kampaně MMB a JmK informující veřejnost o návštěvě papeže
8.9.2009 - 16.9.2009	nověna k přípravě na návštěvu papeže
26.9.2009 18:00	uzavřena dálnice D1 (do 27.9.2009 17:00)

## **Výstavba areálu:**

1.9.	zahájení prací – mulčování pole a následné uválení zeminy
4.9.	příprava komunikací a ostatní zemní práce
10.9.	příprava konstrukce pódia Sv. otce včetně pyrotechnické prohlídky
12.9.	kvůli nepříznivému počasí (silný vítr) muselo být odloženo zvedání baldachýnu
13.9.	úspěšně usazení baldachýnu na nosnou konstrukci čtyř sloupů a dokončení zastřešení pódia
14.9.	začátek výstavby stanů pro biskupy, kněží, lékaře, policii, hasiče atd.
15.9.	realizace sektorů pro návštěvníky
16.9.	realizace půlkruhového hlediště
18.9.	montáž pódii pro novináře
20.9.	instalace osvětlení, ozvučení a AV techniky
23.9.	vztyčení a uchycení kotvy, postavení kříže, výstavba stanů pro Svatého otce a prezidenta ČR
24.9.	Zahájení stavby hudebního pódia, instalace menzy a ambonu, dokončení zadní stěny papežského pódia, instalace vitríny pro Tuřanskou madonu, návoz předmětů k žehnání, stan Svatého otce vybaven nábytkem
25.9.	zkušební provoz na obou pódiiích
26.9.	instalace sedes, stolů pro hostie, květinové výzdoby
26.9.	21:00 úspěšná kontrola celého areálu sekretářem papeže kardinálem Guidem Marinim
27.9.	předání areálu k užívání
28.9.	začátek demontáže
4.10.	předání pozemku v původním stavu



# ARCHITEKTURA



*„Est autem fides sperandum substantia rerum, argumentum non apparentium“ - víra je „podstata“ toho, v co doufáme; důkaz přesvědčení o věcech, které nevidíme.*

*Z encykliky Spe Salvi B XVI.*

Základní koncepce areálu vznikla díky možnému času poměrně rychle.

Na pole před Brněnským letištěm je rozprostřen obrovský koberec. Stejně jako v místnosti i zde zabydluje kus prostoru, jen v jiném měřítku – v měřítku zdejší krajiny. Tento exaktně vytyčený obdélník o stranách necelé poloviny kilometru je protkán sítí úhlopříčných cest, které tvoří jeho dekor. Z pohledu z letadla tak vypadá areál mše jako veliký koberec s úhlopříčným vzorem.

Toto uspořádání má několik důvodů, např. polohu stávající cesty, která byla začleněna do tkaniva cest. Dalším je orientace ke světovým stranám - účastníci budou otočeni směrem k východu apod. Celý areál je skoro přesně orientován ke světovým stranám.

Zvláštní a symbolickou roli v nástupu do areálu hraje stará Boží muka v záhybu cesty v severozápadním rohu areálu. Ukazuje na drobný podíl každého jedince na cestě víry v čase. Člověk, který ji kdysi stavěl, jistě netušil jaká událost se zde v budoucnosti odehraje.

Tato stará stavbička je začátkem hlavní, symbolické osy areálem. Na druhém konci osy je umístěna desetimetrová kotva – symbol naděje a zároveň papežské návštěvy v Brně. Tato osa Boží muka - kotva vyjadřuje spojení mezi generacemi.

V hlavním těžišti areálu je umístěno papežské pódium. Pódium je čistě bílé, zastřešené baldachýnem a je orientováno na západ.

Vedle pódia stojí veliký bronzový kříž.

*Marek Jan Štěpán, 26.6. 2009*

*(Atelier Štěpán, spolupráce František Brychta)*





# AREÁL



*„V tomto našem světě, který se ztrácí, „když důvěřuje pouze lidským plánům“, jedině Kristus může být naší spolehlivou nadějí.“*

*Z homilie B XVI. v Brně*

V průběhu stavby areálu, která trvala přesně 26 dní, se opravdu objevil veliký dekor koberce na poli před letištěm. Prostor tohoto koberce - hlediště pro poutníky o ploše 25 fotbalových hřišť, byl členěn do dvou celků A a B, ty byly dále členěny na jednotlivé kosočtvercové sektory s kapacitou cca 6000 osob. Každý sektor z 25 sektorů byl vybaven vlastním informačním stánkem. Sektor A5 byl speciálně určen pro rodiny s malými dětmi. Prostor pro kněze, VIP a imobilní návštěvníky byl hned u hlavního pódia, měl tvar kruhového segmentu a byl vybaven bílými židlemi. Pochodzí povrch tohoto prostoru byl zpevněn. Na obou koncích půlkruhu byly prostory pro tisk. Areál byl rozdělen na střeženou a nestřeženou zónu, střeženou zónu přirozeně dělil plot letiště a dále pak byla prodloužena k pódiu Sv. otce. Kapacita areálu byla navržena na 120-150 000 osob.

Po stranách areálu na jeho hraně bylo potřebné zázemí v podobě velkých bílých stanů, stanoviště první pomoci a baterií WC. Stany pro papeže, VIP a biskupy byly situovány na betonové ploše a měly samostatný catering a WC. Dále se v areálu nacházely stany pořadatelů (10x5m, 6x3m), účastníků v krojích (10x5m), kaple (15x10m), kněží (60x10m), asistence (15x10m), účinkující (30x10m) a catering (40x25m). Přesné rozmístění příslušných stanů je patrné ze situace. U zatáčky ulice Evropská byl umístěn dispečerský stan, ze kterého byl areál sledován veliteli policie, hasičů, zdravotníků a pořadatelem. Součástí areálu byly vhodně umístěné záchody o vyhovujícím počtu, nádoby na odpady a stánky s občerstvením. Generálním dodavatelem areálu byla společnost Sun Drive. Areál byl nazvučen 6 zvukovými věžemi, stanoviště zvukaře bylo v blízkosti VIP zóny. Dále zde bylo 6 velkých LED obrazovek pro přenos obrazu do vzdálenějších částí. V prostoru bylo umístěno 12 televizních kamer.





# PÓDIUM



*„Nyní se „vykoupení“, nabytí ztraceného „ráje“ už neočekává od víry, nýbrž od právě objeveného spojení mezi vědou a praxí. ... Tato programová vize determinovala běh času v novověku a ovlivňuje i nynější krizi víry, která je konkrétně a především krizí křesťanské naděje.“*

*Z encykliky Spe Salvi B XVI.*

Pódium stojí na vytýčeném kruhu, který naznačuje výjimečnosti postavení tohoto místa v areálu. Pódium je orientováno na západ a je rozděleno do tří výškových úrovní a zpřístupněno čtyřmi schodišti. Má rozměr 26x22m a výšku 12m. Na pódiu je Sv. otec, jeho koncelebranti a 40 biskupů. Je zde umístěn liturgický mobiliář krémové barvy. V přední části je umístěna socha P. Marie Tuňanské, nejstarší takovéto sochy v Brně. Při pohledu ze svého sedes na sochu P. Marie měl Sv. otec přímo za ní tuňanský kostel odkud socha pochází. Zadní oblouková stěna byla pojednána tématem širokých vodstev od Petra Kvíčaly.

## **O baldachýnu**

Baldachýn s jemnou křivkou zakrývající ve dvanáctimetrové výšce pódium Sv. otce v Brně je čistě bílý. Baldachýn, jako tisíce let starý archetyp zastřešení, je vybrán záměrně pro svůj konzervativní a jasný tvar připomínající nebeskou klenbu. Byl používán po celé Evropě i za jejími hranicemi. Je symbolickým odkazem ke stanovému obydlí či stanu, který v biblických dějinách hraje důležitou roli a je i nesčetněkrát zmiňován v Bibli samotné. Baldachýn u letiště je však velmi jednoduché formy a moderního ztvárnění.

Konstrukce baldachýnu je technicky unikátní. Tvoří ji předepnutá membrána na ocelové prostorové konstrukci s extrémně nízkou tloušťkou. Tato tloušťka je z pohledu diváků nepostřehnutelná. Membrána je svařena do 1 kusu úctyhodného rozměru 25x17 m a na kratších stranách předepnuta nerezovými lany. Sváry membrány jsou úhlopříčné ve shodě s úhlem jednotlivých sektorů areálu. Hmotnost celého zastřešení je 9,5 tuny, z toho 450 kg váží membrána, její pevnost je cca 6 tun/metr šířky. Tvar membrány a statický výpočet byl vytvořen pomocí speciálního softwaru tak, aby odolával tlaku 100km vichřice.

Podpůrná konstrukce membrány je tvořena čtyřmi ocelovými sloupy a šikmými nosníky s převislými konci. Jsou z trojúhelníkové příhradoviny, obaleny kruhovým kartónovým bedněním. Stabilizace celého systému je zajištěna pomocí kotevnicích táhel s rektifikací. Ty jsou kotveny do terénu zaráženími pilotami hloubky cca 3 m. Tyto piloty jsou demontovatelné a budou po skončení akce vytaženy. Základy pod sloupy jsou na roznášecí ocelové desce. Celkové množství použitého železa včetně základů je 17 tun.

Autorem architektonického návrhu je Marek Štěpán, na technickém řešení spolupracoval sdružení pro realizace membránové architektury ARCHTEX / KONTIS a specialisté na statiku ocelových konstrukcí z firmy EXCON. Zakládání řešila firma Statical. Tyto firmy také zajišťují realizaci zastřešení pódia. Investorem zastřešení je Biskupství brněnské.



# KOTVA



*„Je důležité naopak neztratit ze zřetele ideál, který vyjadřovaly tradiční zvyky, a především by mělo být udržováno duchovní dědictví vašich předků, aby bylo nejen zachováno, ale aby i odpovídalo potřebám dnešní doby.“*

*Z modlitby Anděl Páně B XVI. v Brně*

*Kotva byla umístěna na pomyslné duchovní ose areálu, která vede od starých Božích muk k této kotvě. Je symbolem naděje a právě naděje byla průvodním tématem návštěvy Benedikta XVI. v Brněnské diecézi. Tato osa je spojnicí mezi minulostí - našimi předky, kteří stavěli Boží muka, přes přítomnost – společnou velkou mši – do budoucnosti - s nadějí.*

*Po této ose přijížděl Benedikt XVI. ve svém papamobilu.*

*Kotva je veliká 11 m a byla umístěna na metrovém náspu. Je mírně stylizovaná a má bílou barvu, ostatně jako většina areálu. Kotva měla být recyklována, ale pro svou velkou oblibu bude nově umístěna u Brněnské přehrady. Má lehkou konstrukci z jemné příhradoviny opláštěné vtmelenou překližkou. V náspu pod ní byl ukryt stabilizační podstavec. K jejímu nasvětlení bylo využito scénického osvětlení.*

*Kotva byla vztyčena ve středu 23. 9. 2009 ve 13.20. Kotvu vyrobil generální dodavatel areálu Sun Drive podle návrhu autora areálu. Její opětovné vztyčení v areálu přístaviště Brněnské přehrady se předpokládá v červnu 2010.*





# KŘÍŽ



*„Evangelium není jenom sdělení o věcech, které lze vědět, ale sdělení, které produkuje skutečnost a mění život. Temná brána času a budoucnosti byla otevřena. Kdo má naději, žije odlišně; byl mu dán nový život.“*

*Z encykliky Spe Salvi B XVI.*

Kříž, který stál vedle papežského pódia, je artefaktem, který bude trvale připomínat historicky první návštěvu papeže v Brně. Architektonická a umělecká stylizace kříže – symbolu křesťanství – je abstraktní. Obě jeho ráhna mají prolomení směrem dovnitř ve tvaru X. Kříž je bez korpusu, je doplněn foukaným sklem v místě hřebů. Ty symbolizují pět ran Kristových. Foukané skleněné koule mají i symbolickou a vzácnou barvu - červenou, které se docílí přidáním zlata do skla.

Je vytvořen za použití soudobých technologií pomocí uzavřené tenkostěnné nerezové konstrukce celoplošně pláštěné bronzí. Využívá se tak technicky i ekonomicky efektivně nejlepších vlastností obou materiálů. Vnitřní konstrukce z nerezí tl. 3-5 mm plní funkci technickou a nosnou, bronz funkci estetickou, která je konstantní i v čase. Konstrukce je vzhledem ke zmiňovaným vlastnostem velmi lehká. Kříž při své výšce 12 m váží pouze necelou jednu tunu. Prototyp konstrukce byl vyvinut pro použití v prostředí národních kulturních památek. Kříž byl vyroben v dílně Martina Jandy v Osíku u Litomyšle. Skleněné koule jsou dílem novoborských sklářů.

Kříž byl přepraven jako nadměrný náklad z Osíku do Brna ve ve středu 23. 9. firmou Van der Vlist Czech. Nakládka v dílně byla ve středu v 9 hodin ráno, postaven byl týž den v odpoledních hodinách během několika minut. Koule byly osazeny 24. 9. odpoledne.

Následně bude kříž umístěn v centru Brna v blízkosti katedrály sv. Petra a Pavla, nedaleko horní terasy kapucínských zahrad. V těchto souvislostech bude mít artefakt polohu, která bude vytvářet Golgotu viditelnou z dále z jihu na trojúhelníkové terase a zároveň bude vnímatelný z horní kapucínské terasy, kde vzniknou komorní Getsemány. Toto místo je zároveň turisticky atraktivní a lehce dostupné.





# LITURGICKÉ PŘEDMĚTY



*„Život je jako cesta na často potemnělém a bouřlivém moři dějin, cesta při níž sledujeme hvězdy...“*

*Z encykliky Spe Salvi B XVI.*

Při mši použili Sv. otec a jeho koncelebranti při proměňování na menze zlatomodrou liturgickou soupravu. Kalich jednoznačně vybral z předložených papežův sekretář P. Marini. Zlatý kalich z 19. století je zdoben filigránem a modrým emailem. K tomuto jedinečnému kalichu byla nově vyrobena miska a čtyři kalichy pro koncelebranty. Miska navazuje na tvar a technologii výroby kalichu. Kalichy pro koncelebranty byly doplněny o ořech z modrozeleného foukaného skla.

Na obětním stole pak stál v jeho ose zlatý kříž s bílým korpusem Ježíše otočeným směrem k Sv. otci. Tento starý kříž byl pro tuto příležitost nově opraven. Po stranách kříže a za ním stálo sedm torzovaných svícňů z katedrály.

Na zvláštních stolech v prostoru před pódiem bylo dalších 400 keramických obětních misek speciálně pro tuto příležitost vyrobených.

Pro mši bylo speciálně vyrobeno šest lehkých nerezových svícňů pro jáhny. Mají štíhlý, vysoký tvar ozdobený čtveřicí skleněných koulí. Zelenomodré koule jsou umístěny v konstelaci kříže v horní části svícnu. Barva skleněných koulí byla vybrána podle liturgické barvy – zelené – a podle modré barvy kalichu, který měl při mši Benedikt XVI. Svícny byly navrženy podle návrhu architekta areálu pro vloženou olejovou svíci z nerez a mají výšku 90 cm. Byly použity například v liturgickém průvodu nebo při čtení evangelia.





# DOPRAVA



*„Pravým pastýřem je Ten, který zná i tu cestu, která vede údolím smrti; Ten, který i na cestě extrémní samoty, kde mne nemůže nikdo doprovázet, kráčí se mnou a vede mne po ní: On sám tuto cestu prošel, sestoupil do království smrti, přemohl ji a vrátil se, aby nás nyní doprovázel a dal nám jistotu, že společně s Ním nalezneme průchod.“*

*Z encykliky Spe Salvi B XVI.*

Přístupové cesty do areálu vedly od severu a západu po místní zpevněné komunikaci. Při těchto komunikacích byla umístěna velká informační centra.

Přesun osob k areálu koordinovali policisté a pořadatelé za pomoci vojáků. Podle informací městské policie přijelo na mši celkem 4150 osobních aut a 852 autobusů, z nich jen šest neparkovalo na dálnici D1. Dálnice D1 od 196. do 203. km byla uzavřena od soboty od 18 do 17.02 v neděli odpoledne, kdy byla dvě hodiny před očekáváním zprůjezdněna. Okolo půl druhé odpolední se kolona na dálnici na čas zastavila. Z parkoviště na dálnici směřoval k areálu obrovský proud poutníků.

Dopravní podnik města Brna poutníky vozil speciálními autobusy bezplatnou kyvadlovou dopravou z centra a z parkoviště osobních aut v minutových intervalech. Zastávky v blízkosti areálu byly viditelně označeny. České dráhy vypravily devět speciálních vlaků, které zastavily ve stanicích Slatina a Šlapanice. Kromě toho byly posíleny i všechny pravidelné regionální spoje, které zastavují na hlavním nádraží.

Poutníci byli velmi trpěliví a ukáznění a nevznikly tak zcela nečekaně žádné komplikace. Celou situaci monitoroval policejní vrtulník.





# KONCERT NADĚJE



*„Bolest lásky stane se ve chvíli Soudu naší spásou a naší radostí. Je jasné, že „trvání“ tohoto hoření, které proměňuje, nemůžeme sčítat chronometrickými mírami tohoto světa. Proměňující „chvíle“ tohoto setkání se vymyká pozemskému sledu času.“*

*Z encykliky Spe Salvi B XVI.*

Koncert se zcela odpovídajícím názvem proběhl večer před mší. Pódium stálo v blízkosti stanového městečka pro 3000 lidí. Koncertu se zúčastnilo téměř 2000 převážně mladých lidí. Program koncertu, který trval od 18 do 21.30, zajistilo Diecézní centrum mládeže.

Program zahájila brněnská kapela Svítání, která akusticky barevně kombinuje znění cimbálu, violoncella, kytar, akordeonu, baskytary, mandolíny, perkusí a bohatých pětihlasých vokálů. V průběhu vystoupení zazněly skladby z vlastní autorské dílny, ale i instrumentální perličky jako např. slavný Montiho čardáš či úprava Gershwinovy Rhapsody in Blue.

Prvním zahraničním hostem byl kněz ze Slovenska Peter Milenky. Kromě toho, že je kněz a má svoji farnost, má také svoji kapelu, která nese název Peter Milenky band. Nedávno dokončili svoje první album s názvem Eště sa to dá.

Slovenskou kapelu na podiu vystřídá polská skupina Arka Noego. Tuto skupinu tvoří malé děti, ale na koncertech umí strhnout velké davy lidí a ukázat veliké věci. O všechny texty a hudební doprovod se starají tátové, kteří hrají každý i v různých křesťanských skupinách.





# MŠE



„„Pojďte ke mně, všichni, kdo se lopotíte a jste obtíženi, a já vás občerstvím.“ (Mt 11,28). Ježíš zve každého svého učedníka, aby s ním zůstal, aby v něm našel posilu, oporu a útěchu. S tímto pozváním se obracím především na naše liturgické shromáždění, ve kterém je zde spolu s Petrovým nástupcem v myšlenkách shromážděno celé vaše církevní společenství. Můj pozdrav je určen všem společně a každému jednotlivě: na prvním místě brněnskému biskupovi – kterému děkuji i za srdečná slova, s nimiž se na mě obrátil na začátku Mše svaté –, pánům kardinálům i dalším přítomným biskupům. Zdravím kněze, jáhny, seminaristy, řeholníky a řeholnice, katechety a pastorační pracovníky, mládež a četné rodiny. Vítám rovněž vážené představitele veřejného života a zástupce armády, obzvláště prezidenta republiky s chotí, primátora města Brna a hejtmana Jihomoravského kraje, regionu s bohatou historií, kulturou, průmyslem a obchodem. Dále bych chtěl srdečně přivítat poutníky z celé Moravy a z diecézí ze Slovenska, Polska, Rakouska a Německa...“

Začátek homilie B XVI. v Brně

## Přesný časový sled mše:

- |       |   |
|-------|---|
| 9:57  | Od kotvy vychází liturgický průvod s křížem.  |
| 10:10 | Benedikt XVI. vystupuje na pódium.  |
| 10:15 | Brněnský biskup Vojtěch Cikrle vítá papeže, děkuje za všechny poutníky.               |
| 10:26 | Začíná bohoslužba slova. Jednotlivé liturgické zpěvy čtou zástupci místních farností. |
| 10:38 | Benedikt XVI. zdraví přítomné v češtině.  |
| 10:48 | Homilie Benedikta XVI., její originál je tlumočen do češtiny.                         |
| 11:11 | Bohoslužba oběti, s Benediktem XVI. koncelebruje čtyřicet biskupů a tisíc kněží.      |
| 11:31 | 400 kněží vyšlo do jednotlivých sektorů podávat poutníkům svatě přijímání.            |
| 12:04 | Papež opouští pódium a za zpěvu posledního žalmu odjíždí.                             |

Mše 27. 9. 2009 v Brně trvala 127 minut. Liturgická barva byla zelená, proto měli Sv. otec, koncelebrující i biskupové zelená roucha, tato barva byla naznačena i na ambonu, od kterého se četlo evangelium.

Při bohoslužbě se Svatým otcem koncelebrovalo čtyřicet biskupů a tisíc kněží, z toho více než dvě stě ze zahraničí. První čtení přečetla farnice ze Šlapanic, druhé čtení farník z Tuřan. Evangelium četl trvalý jáhen Willi Türk. V závěru bohoslužby udělil Benedikt XVI. všem účastníkům své apoštolské požehnání. V tomto požehnání je zahrnuto také žehnání základních kamenů sakrálních staveb a ostatních předmětů liturgické úcty (růžence, medailky, obrázky).





# KNĚŽÍ, BISKUPOVÉ



*„Naše naděje je vždycky podstatně také nadějí pro druhé a pouze takto je opravdu nadějí také pro mne.“* *Z encykliky Spe Salvi B XVI.*

Mši svatou koncelebovali s Benediktem XVI. všichni přítomní kněží a biskupové. Přimo vedle papeže stál podle protokolu po jeho levé ruce státní sekretář kardinál Tarcisio Bertone, po pravé ruce místní diecézní biskup Mons. Vojtěch Cikrle. Celou bohoslužbu "řídil" papežův osobní ceremonář Mons. Guido Marini. Na pódiu bylo dále 40 biskupů. Před pódiem v půlkruhu sedělo 1000 kněží, z toho 200 ze zahraničí. 400 kněží podávalo svaté přijímání v celém areálu.





# POUTNÍCI



*„...milé rodiny, opřete o víru v Krista své rodinné, pracovní a školní plány, jakož i aktivity každé oblasti společnosti.“*

*Z homilie B XVI. v Brně*

Poutníci na mši byli ze všech částí Moravy, ale i z Čech, Slovenska, Polska, Rakouska, Německa a Maďarska. V menších skupinách zde byli i poutníci z Evropy a ze světa. Nejvzdálenější známí poutníci byli dva lidé z Chile. Na mši bylo asi 11 000 zahraničních návštěvníků, z toho nejvíce ze Slovenska.

Účastnili se lidé ze všech sociálních vrstev. Mluvčí Brněnského biskupství M. Jandlová před mší uvedla: „Máme dohromady ohlášeno přesně 10 581 zahraničních návštěvníků, kteří se chystají na nedělní mši. V Brně samozřejmě nebude chybět ani velká skupina zájemců ze silně katolického Polska. Od severních sousedů dorazí přesně 1 021 poutníků, 22 kněží a pět vozíčkářů. Na Německo potom připadne 240 poutníků, z Rakouska se do Brna vydá 351 věřících lidí.“

Vzhledem k organizační náročnosti akce byla poutníkům pomocí místenek předem přidělována místa v jednotlivých sektorech, z nichž některé byly vyčleněny zvláštním skupinám – rodinám s dětmi, ministrantům, imobilním atd.

Celkem 8 sektorů A bylo navrženo pro 37 500 osob, z toho asi 6 000 míst pro rodiny s dětmi a 3 800 pro ministranty, do 17 sektorů B se vešlo 81 500 účastníků. Celkem se mše zúčastnilo 125 000 osob.

V rámci vymezeného prostoru pro VIP účastníky se mše zúčastnili i významní političtí představitelé, jako např. prezident republiky Václav Klaus s chotí, předseda Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR Miloslav Vlček, místopředseda vlády a ministr obrany Martin Barták, ministr zemědělství Jakub Šebesta, hejtman Jihomoravského kraje Michal Hašek a primátor statutárního města Brna Roman Onderka.





# POŘADATELÉ



*„Toužíme vlastně po životě samotném, tom pravém, ale zároveň to, k čemu jsme přitahováni, neznáme. Nemůžeme přestat se k tomu vztahovat, a přesto víme, že všechno, co můžeme zakoušet či uskutečnit, není to, po čem toužíme.“* Z encykliky *Spe Salvi B XVI.*

Pořadatelé byli v průběhu mše nepostradatelnou složkou. K jejich hlavnímu úkolu patřilo informování příchozích. Pořadatelské služby se aktivně účastnilo přes 1000 lidí. Ti byli z farností (632 pořadatelů), z oddílů skautů (245 pořadatelů), orlů (123 pořadatelů) a dalších spolupracujících organizací. Pořadatelé byli v pohotovosti již od 4 hodin ráno a byli velmi dobře rozeznatelní díky žlutozeleným pořadatelským dresům s nápisem „pořadatel“.

Byli rozděleni do 30 skupin – v sektorech, na přístupových cestách a skupiny se zvláštními úkoly. V době příjezdu papeže Benedikta XVI. a při jeho průjezdu areálem se přibližně 150 pořadatelů se zvláštním časovým úkolem přesunulo z jednotlivých sektorů na určená místa mimo svoje sektory. Každou skupinu měl na starosti příslušný „šerif“ se svým zástupcem. Skupina šerifů se zástupci (celkem 65 lidí) měla zvláštní školení – opět skrze e-maily, a především den před bohoslužbou přímo na místě letiště. Každý z šerifů měl spojení do řídicího pořadatelského stanu přes radiostanici a přes mobilní telefon.

S pořadatelí přímo spolupracovala velká skupina vojáků (přes 200), která zajišťovala především dobrou průchodnost cest v areálu i na přístupových trasách.

Další složkou byla Záchraná služba a dobrovolní zdravotníci v sektorech. V celém prostoru bylo 300 zdravotníků. V každém z 25 sektorů byl alespoň jeden lékař a šest až dvanáct dalších zdravotníků, schopných poskytnout včasnou a účinnou první pomoc. Na čtyřech místech byla stanoviště zdravotnické záchrané služby, celkem deset posádek se špičkově vybavenými sanitkami, v záloze ale byly další dvě posádky a dva vozy. Poblíž letištní haly byla polní nemocnice. V případě potřeby byla k dispozici i posádka letecké záchrané služby s moderně vybaveným vrtulníkem. Jihomoravská záchraná služba ošetřila 15 osob, u 10 z nich šlo o kolapsový stav. Výborná spolupráce byla dále s Policií České republiky, s Městskou policií Brno, se Záchraným hasičským sborem, se starosty a dalšími odpovědnými.





# HUDBA



*„Potom však následuje otázka: Chceme my opravdu toto, tedy žít věčně? ... Víra ve věčný život se za tímto účelem jeví spíše jako překážka. Pokračovat v životě na věčnosti – bez konce – se jeví spíše jako odsouzení než dar.“*

*Z encykliky Spe Salvi B XVI.*

Kromě pódia Svatého otce bylo cca 100 m od něj na východní hraně areálu umístěno hudební pódium velikosti 21 x 17 m. Zde probíhal program před mší již od 6 hodin a také po mši v době, kdy se areál plnil a poté vyprazdňoval. V průběhu mše pak zde byl stočlenný sbor, orchestr a schola, kteří ji doprovázeli liturgickou hudbou pod vedením katedrálního regentschoriho ?????

#### **Společné zpěvy lidu při bohoslužbě 27. 9. 2009 byly tyto:**

Josef Olejník	Ordinarium č. 502 – Kyrie, Sláva, Věřím v Boha
	Missa Mundi č. 509 – Sanctus, Agnus Dei
Responsoriální žalm	dle chorálního nápěvu „simplex“
Zpěvy Taizé	Aleluja a Kyrie eleison
Jan Kunc	Kristus vítězí
Píseň	Bože, před tvou velebností č. 512
Píseň	Klaním se ti vroucně č. 712
Píseň	Andělský chlebe č. 701
Píseň	Tam, kde strmí církev skála č. 931
Píseň	Bože, chválíme Tebe č. 932

Dle melodického a rytmického zápisu Jednotného kancionálu.





# OBČERSTVENÍ



*„Jak víra v Boha, tak naděje byly totiž v moderním světě „přemístěny“, byly odsunuty na rovinu pouze soukromou a nadpozemskou, rovinu skryté osobní zbožnosti, zatímco v běžném a veřejném životě se prosadila víra ve vědecký a ekonomický pokrok.“*

????????????????

Těsně po mši bylo uspořádáno pohoštění pro zvané hosty. Hlavním dodavatelem cateringových služeb při návštěvě papeže Benedikta XVI. v Brně byl Best Western Premier Hotel International Brno. Přípravu a servis zajišťovalo 51 obsluhujících, 36 kuchařů, 25 pomocných sil – tj. celkem 112 osob a 30 dodavatelů služeb na stavbu stanu. Při přípravě občerstvení bylo spotřebováno 250 kg pečiva, 144 kg uzenin a sýrů, 199 kg zeleniny a ovoce, 550 kg masa a příloh a 231 kg sladkostí, celkem tedy 1,35 t jídla.

Při příležitosti tak velké události, jako je papežská návštěva, vznikala i velmi zajímavá skupina spotřebních předmětů. Byly prodávány ve stáncích u příchodu a měly nejrůznější podobu – od perníčků a oplatků přes růžence až po lampičky. Od užitných předmětů až po tretky. Srocníí takového množství lidí inspirovalo obchodníky k velkým výkonům a otevřely se před nimi nové možnosti – rychlé vyrobení a prodej předmětů s papežem.





# PROTOKOL



*„Touží se sice po co největším oddálení smrti. Avšak žít navždy, bez cíle může být vlastně jen nudné a nakonec nesnesitelné.“*

*Z encykliky Spe Salvi B XVI.*

Při takovéto události je samozřejmě nutné dodržet správný protokol oficiálního přijetí hosta a celé návštěvy. V Brně šel po přiletu papeže Benedikta XVI. do letadla přivítat Brněnský biskup Vojtěch Cikrle. Poté spolu vyšli ven z letadla předními dveřmi po schodech, kde jej přivítal prezident České republiky Václav Klaus, hejtmán Jihomoravského kraje Michal Hašek a primátor statutárního města Brna Roman Onderka. Ostatní doprovod letadla vystoupil zadními dveřmi.

Při příležitosti návštěvy předali Benediktu XVI. všichni jmenovaní oficiální dary. Papež dostal od brněnského biskupa repliku křížku z 9. století, od hejtmána dřevěnou sochu sv. Václava a od primátora liturgické nádoby z pozlaceného bronzu. Křížek je připomínkou nejstarších křesťanských kořenů Moravy a tedy i brněnské diecéze, socha svatého Václava představuje dobré vztahy s Němci a připomíná vysoké vzdělání českého patrona a svatého otce, kalich a patena evokují symbol Kristova utrpení trnovou korunu a nesou znak Brna s datem návštěvy.





BISKUPSTVÍ BRNĚNSKÉ

BISKUPSTVÍ BRNĚNSKÉ



# VÝSTAVA NADĚJE V BRNĚ



## *Retrospektivní výstava návštěvy papeže Benedikta XVI. v Brně očima architekta ... 204 minut v Brně*

Návštěva Benedikta XVI. zanechala v Brně znatelnou stopu. Trvala 204 minut, a přesto je v mnoha myslích spojena právě s poselstvím jeho návštěvy – pohledem do budoucna s nadějí. Nadějí v dnešní době vytěsňuje každodenní komerční tlak a postupně se vytrácí. Sice nenápadně, ale ve všech oblastech života. Poselství naděje, které Brnu Benedikt XVI. přinesl, bylo vyjádřeno symbolem kotvy v areálu mše, otisklo se do našich srdcí a poté přirozeně i do názvu výstavy.

Výstava, kterou vám přináší statutární město Brno ve spolupráci s Jihomoravským krajem a Biskupstvím brněnským, je koncipována architektem areálu mše Markem Štěpánem. Výstavní prezentace je zaměřena především na vizuální vjemy. Jsou zde prezentovány velké fotografie, obrázky a videosekvence týkající se osoby Benedikta XVI., přípravy a organizace návštěvy, koncepce a architektury areálu i vlastní mše. Nechybí ani liturgické předměty, které byly použity při mši, či předměty, které byly speciálně pro tuto příležitost vyrobeny. Hlavním tématem výstavy je příprava a samotný průběh návštěvy Svatého otce. Příprava byla náročná, intenzivní, bezprecedentní a plná očekávání. A proběhla samozřejmě v Brně.

Termín výstavy se záměrně kryje s postní dobou – začíná před Popeleční středou a končí po Velikonocích.

### **Tým přípravy výstavy:**

Pořadatel výstavy:	Kancelář primátora města Brna
Ideový záměr:	Marie Zezůlková, Marek Jan Štěpán
Scénář, libreto:	Marek Jan Štěpán
Podklady:	Kancelář strategie města a spolupracující subjekty
Supervize:	Marek Pokorný
Koordinace výstavy:	Jana Hrubanová, František Brychta, Hana Vacková
Grafický design a expozice:	Tomáš Tuč
Texty:	Marek Jan Štěpán, archiv Biskupství brněnského, archiv České biskupské konference, archiv Atelieru Štěpán, Archiv města Brna
Fotografie:	<i>doplnit instituce či jména, od kterých byly čerpány fotografie</i>